

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA GDAŃSKA
z dnia r.

w sprawie przyjęcia „Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, zm.: poz. 2232), w zw. z art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1868), art. 176 pkt 1 i art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, zm.: poz. 1292; poz. 2217), art. 5 ust. 2 pkt 1, art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, zm.: poz. 1948, zm.: z 2017 r. poz. 60; poz. 573; poz. 1909), **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020”, zwany dalej „Programem”, stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gdańska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Gdańska

Bogdan Oleszek

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Miasta Gdańska
z dnia

**GDAŃSKI PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ
na lata 2018 - 2020**

I. Informacje wprowadzające		
Nazwa strategii/programu/projektu		Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020
Charakter przedsięwzięcia		o strategia
		x program
		o grupa projektów
		o projekt
Typ przedsięwzięcia		o inwestycyjny
		o nieinwestycyjny
		x mieszany
Cel		<p>Cel główny: Wysoki poziom jakości systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Gdańsku</p> <p>Cel szczegółowy: 1. Poprawa warunków funkcjonowania rodzin w środowisku lokalnym</p> <p>Cel szczegółowy: 2. Podniesienie jakości systemu pieczy zastępczej</p> <p>Cel szczegółowy: 3. Podniesienie skuteczności procesu usamodzielniania</p> <p>Cel szczegółowy: 4. Doskonalenie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej</p>
Grupa docelowa		<p>Grupę docelową Programu stanowią:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dzieci i młodzież w rodzinach przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz środowiska, w których na co dzień funkcjonują; 2) rodzice i opiekunowie, w tym rodzice zastępczy; 3) dzieci i młodzież w pieczy zastępczej; 4) usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej; 5) pracownicy gdańskich instytucji, organizacji z obszaru wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
Zasięg i zakres oddziaływania	obszar oddziaływania	<p>W zakresie wspierania rodziny –miasto Gdańsk.</p> <p>W zakresie pieczy zastępczej – miasto Gdańsk oraz inne powiaty w przypadku umieszczenia w pieczy zastępczej dzieci pochodzących z Gdańska.</p>
	zakres oddziaływania	Edukacja i opieka
		Rynek pracy i przedsiębiorczość
		Integracja i pomoc społeczna
		Aktywność obywatelska
		Infrastruktura, w tym mieszkalnictwo
		Zdrowie publiczne, w tym profilaktyka uzależnień
Sport i aktywny wypoczynek		
Uzasadnienie konieczności realizacji strategii/programu/projektu		Rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z podstawowych priorytetów Miasta Gdańska. Pomimo systematycznego rozwoju gospodarczego i ekonomicznego, rozbudowy infrastruktury i podnoszenia jakości życia, wciąż niektórych Gdańszczan dotyka ubóstwo i wykluczenie społeczne. Pojawiające się problemy, a szczególnie związane z trudnościami w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny,

	<p>wymagają opracowania i wdrożenia lokalnych programów pomocy społecznej na podstawie rozeznaczonych potrzeb. „Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020” zakłada dalszy rozwój działań mających na celu wspieranie rodzin oraz przywrócenie rodzinom przeżywającym problemy w zakresie funkcji opiekuńczo–wychowawczych zdolności do ich wypełnienia. Wyjątkowo istotne w kontekście wsparcia prawidłowego funkcjonowania gdańskich rodzin, jest natomiast zapewnienie bezpłatnych oraz dostępnych w najbliższym środowisku usług społecznych, zaadresowanych zarówno do rodziców/opiekunów, jak i dzieci lub młodzieży. Program zakłada również działania na rzecz rozwoju i podnoszenia jakości systemu pieczy zastępczej. W podjętej przez Radę Miasta Gdańska w dniu 27 października 2016 r. uchwale w sprawie przyjęcia Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030 (GSRPS) założono, że będzie ona wdrażana m.in. przez branżowe programy. Obecny Gdański Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej, przestał obowiązywać wraz z końcem 2017 roku. Ponadto obowiązek opracowania Programu wynika wprost z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.</p> <p>Na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Program określa limit dotyczący tworzenia rodzin zastępczych zawodowych zakładanych w kolejnych latach obowiązywania Programu. Limit został określony na podstawie rozeznania potrzeb i dotychczasowych doświadczeń w odniesieniu do liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.</p> <p>Limit nowych rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych latach obowiązywania Programu: 2018 – 5, 2019 – 5, 2020 – 5.</p>
Całkowity koszt strategii/programu/projektu	Program będzie finansowany ze środków własnych pochodzących z budżetu miasta Gdańska, otrzymanych dotacji oraz zewnętrznych środków finansowych, w tym europejskich, na zadania realizowane w ramach Programu.
Termin realizacji strategii/programu/projektu	2018 r. – 2020 r.
Zarządzanie strategią/programem/projektem (zasoby kadrowe, zasoby rzeczowe, doświadczenie)	Program będzie realizowany przy współpracy miasta Gdańska, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację i monitorowanie realizacji programu będzie powołany w tym celu Zespół Zarządzający Programem, którego prace zorganizuje Miejski Ośrodek Pomocy

		<p>Rodzinie w Gdańsku (MOPR). Zarządzanie Programem odbywać będzie się na poziomie strategicznym i na poziomie poszczególnych celów Programu. Każdorazowo (corocznie) określane będą wartości wskaźników do osiągnięcia w konkretnym roku realizacji Programu. Wskaźniki określane będą przez Zespół Zarządzający Programem.</p>
System monitoringu i ewaluacji		<p>Monitorowanie wskaźników odbywać się będzie m.in. przez weryfikację danych zawartych w sprawozdaniach z działalności jednostek organizacyjnych miasta, podmiotów i organizacji działających w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, sprawozdaniach Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, umowach zawartych na realizację zadań, raportach z systemu POMOST Std, aktualizacji diagnozy do Programu. Podstawą monitorowania i ewaluacji Programu będą raporty z jego realizacji. Raporty stanowić będą sprawozdania, sporządzane raz w roku, w terminie do końca II kw. roku następnego po roku sprawozdawczym, za które odpowiedzialny będzie Samodzielny Referat Analiz i Rozwoju MOPR. Dokument będzie zawierał jakościową ocenę realizacji Programu oraz kontekstową analizę wskaźników zapisanych w Programie. Wskaźniki zawarte w Programie podlegać będą stałej weryfikacji.</p>
Podstawa prawna		<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawa o samorządzie gminnym 2. Ustawa o samorządzie powiatowym 3. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 4. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 5. Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci 6. Ustawa o Karcie Dużej Rodziny 7. Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
Komplementarność z krajowymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Kraju 2020
	cele	<p>Obszar strategiczny III: Spójność społeczna i terytorialna Cel III.1. Integracja społeczna Cel szczegółowy: III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym Cel szczegółowy: III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych Cel szczegółowy: III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych</p>
	nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
	cele	Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

	nazwa dokumentu	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020
	cele	Cel operacyjny 1: Usługi dla aktywności i profilaktyki - ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży; Cel operacyjny 2: Gwarancje dla przyszłości młodzieży - stworzenie szans dla młodzieży w wejściu na rynek pracy i tworzeniu rodziny; Cel operacyjny 3: Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko; Cel operacyjny 4: Zapobieganie niepewności mieszkaniowej; Priorytet I Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży Priorytet II Zapewnienie spójności działań edukacyjnych Priorytet III Aktywna integracja w społeczności lokalnej
Komplementarność z regionalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 (uchwała nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r.)
	cele	Cel strategiczny 2.: Aktywni Mieszkańcy Cel operacyjny 2.2.: Wysoki poziom kapitału społecznego
	nazwa dokumentu	Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020
	cele	Cel strategiczny 1. Właściwe funkcjonowanie rodziny. Cele operacyjny 1.1 Ograniczenie wykluczenia społecznego osób i rodzin Cel operacyjny 1.2 Efektywny system wspierania rodziny i dziecka Cel operacyjny 1.3 Zmniejszona skala zjawiska przemocy w rodzinie Cel operacyjny 1.4. Skuteczna profilaktyka i zminimalizowane negatywne skutki uzależnień w rodzinie i poza nią Cel strategiczny 2: Integrująca rola polityki społecznej Cel operacyjny 2.1 Skuteczny i efektywny system pomocy i integracji społecznej
	nazwa dokumentu	Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014 - 2020
	cele	Cel główny: Właściwie Funkcjonująca Rodzina Cel szczegółowy 1. Ograniczenie wykluczenia społecznego rodzin Cel szczegółowy 2. Zwiększenie efektywności systemu wspierania rodzin Cel szczegółowy 3. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej
Komplementarność z lokalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	„Gdańsk 2030 Plus” Strategia Rozwoju Miasta
	cele	Obszar strategiczny: Edukacja i kapitał społeczny Cel strategiczny: kształtowanie mobilności społecznej i zawodowej oraz wspieranie uczestnictwa w życiu społecznym poprzez uczenie się w formalnych

	<p>i nieformalnych systemach edukacji na różnych etapach życia</p> <p>Cel strategiczny: tworzenie warunków dla aktywności obywatelskiej, samoorganizacji, wdrażania innowacji społecznych, współodpowiedzialności oraz solidarności społecznej</p> <p>Cel strategiczny: kształtowanie umiejętności i tworzenie warunków dla zapewnienia włączenia społecznego oraz równych szans rozwoju i dobrych warunków życia dla wszystkich gdańszczyzan.</p>
nazwa dokumentu	Gdańsk Programy Operacyjne 2023
cele	<p>Program Operacyjny Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska</p> <p>Cel operacyjny III.1.: Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób.</p> <p>Cel operacyjny III.5. Podniesienie jakości systemu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.</p> <p>Cel operacyjny III.6. Podniesienie jakości systemu integracji społecznej.</p>
nazwa dokumentu	Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030
cele	<p>Cel strategiczny główny: Zwiększanie spójności społecznej i jakości wsparcia osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>Cel strategiczny 1: Rozwój wsparcia skierowanego do osób i rodzin w pokonywaniu trudności, ubóstwa lub wykluczenia społecznego.</p> <p>Cel strategiczny 2: Zwiększenie zintegrowania i udziału wszystkich polityk publicznych w rozwiązywanie problemów społecznych.</p> <p>Cel strategiczny 3: Poprawa jakości zarządzania systemem polityki społecznej.</p> <p>Dla skutecznego rozwiązywania problemów społecznych przyjęto, że podejmowane działania muszą uwzględniać następujące kierunki:</p> <p>Kierunek 1. Budowanie mechanizmów rozwiązywania nowych wyzwań</p> <p>Kierunek 2. Wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej</p> <p>Kierunek 3. Rozwój partnerstwa i solidarności na co dzień</p> <p>Kierunek 4. Subsydiarność</p> <p>Kierunek 5. Sprawny i efektywny system zarządzania polityką społeczną</p> <p>Kierunek 6. Deinstytucjonalizacja</p> <p>Kierunek 7. Zwiększenie dostępności do usług społecznych</p>
nazwa dokumentu	Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020
cele	<p>Cele szczegółowe</p> <p>1.1: Prowadzenie działań informacyjnych</p>

	<p>i upowszechniających w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.</p> <p>1.2: Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.</p> <p>2.1: Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób doświadczających przemocy.</p> <p>2.2: Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.</p> <p>3.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych realizatorów Programu pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie.</p> <p>3.2. Optymalizacja opracowanych procedur i polityk dotyczących przemocy w rodzinie.</p>
nazwa dokumentu	Program osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2015 – 2020
cele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa poziomu życia rodzin o niskich dochodach 2. Poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży 3. Kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych 4. Pomoc dzieciom żyjącym w rodzinach dysfunkcyjnych, w których występują uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza
nazwa dokumentu	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2014 - 2018
cele	Poprawa wykorzystania i racjonalizacja gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska i zasobem tymczasowych pomieszczeń
nazwa dokumentu	Wieloletni Ramowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2017 - 2020
cele	Cel główny: Ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i/lub używania innych substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych, podejmowanych w szczególności przez dzieci i młodzież.
nazwa dokumentu	Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Miasta Gdańsk
cele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie młodzieży szczególnie uzdolnionej. 2. Zwiększenie szans dla uzdolnionych uczniów na sukces edukacyjny. 3. Motywowanie uczniów do podejmowania działań mających na celu odkrycie własnych uzdolnień oraz do ciągłej pracy nad rozwijaniem talentów i pogłębianiem wiedzy. 4. Stwarzanie pozytywnych wzorców dla społeczności uczniowskiej lokalnych szkół.
nazwa dokumentu	Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016 – 2023
cele	Cel szczegółowy 1. Prewencja – podniesienie wartości

	<p>zdrowia psychicznego i ograniczenie zjawisk mu zagrażających.</p> <p>Cel szczegółowy 2. Interwencja – Rozwój wczesnej, kompleksowej, dostępnej interwencji diagnostycznej i terapeutycznej oraz zapewnienie bezpieczeństwa i opieki.</p>
nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017 – 2023
cele	<p>Działania rewitalizacyjne zaplanowane w 4 obszarach rewitalizowanych: Biskupia Górka/Stary Chełm, Plac Wałowy/Dolne Miasto, Orunia, Nowy Port</p> <p>Cel strategiczny 1: Wysoka spójność społeczna</p> <p>Cel operacyjny 1.1. Zmniejszenie liczby osób ubogich i wykluczonych społecznie</p> <p>Cel operacyjny 1.2. Zwiększenie zatrudnienia wśród osób długotrwale bezrobotnych w szczególności niepracującej młodzieży i kobiet</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców dzielnicy</p> <p>Cel operacyjny 1.4: Podniesienie poziomu osiągnięć szkolnych uczniów szkół</p> <p>Cel operacyjny 1.5: Zmniejszenie liczby rodzin nieprawidłowo realizujących swoją funkcję opiekuńczo-wychowawczą</p> <p>Cel 1.6: Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w pracę na rzecz zmiany swojego najbliższego otoczenia</p> <p>Cel strategiczny 2: Dostępne i efektywne usługi społeczne</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Stworzenie odpowiednich miejsc na prowadzenie usług społecznych (adaptacje, remonty)</p>
nazwa dokumentu	Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2017 – 2023
cele	Cel szczegółowy 2: Zapewnianie wysokiej jakości wsparcia dla uczestników Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego
Lider/ koordynator	<p>nazwa instytucji/ jednostki/ organizacji</p> <p>Urząd Miejski w Gdańsku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</p>
koordynator	Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
e-mail	wrs@gdansk.gda.pl; mopr@mopr.gda.pl
telefon	58/323 67 00; 58/342 31 50
adres biura strategii/ programu/ projektu	80-103 Gdańsk ul. Kartuska 5; 80-432 Gdańsk ul. Konrada Leczkowa 1A

Partnerzy i Realizatorzy	partner/ realizator	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
	partner/ realizator	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku – Wydział Polityki Społecznej
	partner/ realizator	Wydział Rozwoju Społecznego UMG (WRS UMG)
	partner/ realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku (MOPR)
	partner/ realizator	Wydział Gospodarki Komunalnej UMG
	partner/ realizator	Gdański Urząd Pracy
	partner/ realizator	Biuro Rozwoju Gdańska
	partner/ realizator	Gdańskie Pogotowie Opiekuńcze im. Karola Olgierda Borchardta (GPO)
	partner/ realizator	Gdańskie Domy dla Dzieci
	partner/ realizator	Gdański Dom Integracyjno-Rodzinny
	partner/ realizator	Dom im. J. Korczaka Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Gdańsku
	partner/ realizator	rodziny zastępcze
	partner/ realizator	placówki oświatowe
	partner/ realizator	Gdański Zespół Żłobków
	partner/ realizator	Gdańskie Centrum Świadczeń
	partner/ realizator	Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży
	partner/ realizator	Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień
	partner/ realizator	Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia
	partner/ realizator	Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych SZB (GZNK)
	partner/ realizator	Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska (DRMG)
	partner/ realizator	Gdańska Infrastruktura Społeczna Sp. z o.o. (GIS)
	partner/ realizator	Policja
	partner/ realizator	Straż Miejska w Gdańsku
	partner/ realizator	sądy
partner/ realizator	poradnie psychologiczno-pedagogiczne	

realizator	
partner/ realizator	Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku
partner/ realizator	organizacje pozarządowe, realizujące zadania w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej
partner/ realizator	inne podmioty i jednostki organizacyjne Miasta Gdańska, których włączenie będzie wynikać z realizacji działań, wynikających z Programu
partner/ realizator	inne podmioty i jednostki organizacyjne Miasta Gdańska, działające w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej

II. Diagnoza

Sytuacja demograficzna

Sytuację demograficzną Gdańska uznać należy jako względnie dobrą. W roku 2016 miasto zamieszkiwało 463,75 tys. osób. Na 1 km² przypadło średnio 1.770 osób. Dzieci i młodzież w wieku od 0 do 17 lat w 2016 roku w Gdańsku stanowiły 16,7% całej populacji, osoby w wieku produkcyjnym (kobiety 18 - 60 lat, mężczyźni 18 - 65 lat) stanowiły 60,1% populacji, osoby w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 lat, mężczyźni powyżej 65 lat) stanowiły 23,2% populacji. Gdańsk charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym ludności na 1.000 mieszkańców, który w 2016 roku wyniósł dokładnie 1,4. Poziom obciążenia demograficznego, czyli stosunku osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniósł w roku 2016 w Gdańsku 66,5. Wartość ta tym samym była wyższa od średniej dla województwa pomorskiego, która wyniosła w tym samym okresie 62,3.

O zjawisku starzenia się populacji mieszkańców Gdańska świadczy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do wszystkich mieszkańców Gdańska, który w roku 2016 wynosił 23,2%. Odsetek ten wzrósł w stosunku do roku 2015 o 0,5 punktu procentowego. Istotnym elementem planowania działań samorządu w obszarze wspierania rodziny są trendy dotyczące zamieszkiwania oraz dynamika demograficzna w różnych dzielnicach. Zauważalna jest bowiem tendencja do odpływu młodych ludzi w kierunku dzielnic południowych i zachodnich, w których występują braki w infrastrukturze społecznej, której adresatami byłyby młode rodziny z dziećmi. Natomiast dzielnice tzw. dolnego tarasu zamieszkiwane są coraz częściej przez osoby starsze. Konieczne jest dopasowanie inwestycji w infrastrukturę społeczną w taki sposób, by dostosowywać ją do szczególnych potrzeb konkretnych dzielnic.

Zmiany demograficzne, takie jak starzenie się społeczeństwa, zmiany w stylu i jakości życia czy zmiany kulturowe wpływają realnie na kształt współczesnej rodziny. Powszechnie staje się odkładanie momentu zakładania rodziny przez młode osoby. Mimo wszystko na przestrzeni ostatnich 5 lat zaobserwować można tendencję wzrostu liczby zawieranych małżeństw. W roku 2016 na każde 1.000 mieszkańców Gdańska zawarto 5,3 małżeństw oraz wystąpiły 2 rozwody. Z kolei jeszcze w roku 2011 na każde 1.000 mieszkańców Gdańska zawierano 4,9 małżeństw oraz dochodziło do 2,2 rozwodów.

Poważnym wyzwaniem w obszarze wspierania rodziny są również migracje. Napływ nowej ludności do Gdańska wymaga dostosowania polityki społecznej do specyficznych potrzeb osób i rodzin pochodzących z innych krajów.

Rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym (dane z pomocy społecznej)

W roku 2016 objętych pomocą społeczną było w sumie 8.678 rodzin. Wśród rodzin objętych wsparciem zdecydowaną większość – 61,9% stanowiły rodziny jednoosobowe. Były to głównie osoby starsze, samotne, często z orzeczeniem o niepełnosprawności, wymagające wsparcia w postaci usług opiekuńczych. Liczba rodzin emerytów i rencistów wynosiła 1.844. Do głównych powodów przyznania pomocy społecznej wśród gdańskich rodzin należało m.in. ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba. Ważnym powodem przyznania pomocy społecznej, z punktu widzenia kondycji gdańskich rodzin, jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W 2016 roku z tego tytułu udzielono pomocy ponad 1.457 rodzinom. Rodzin z dziećmi, które korzystały w roku 2016 ze wsparcia MOPR było w sumie 2.177, z czego 44,5% stanowiły rodziny niepełne z dziećmi, 32,7% rodziny wielodzietne, a 22,8% inne rodziny z dziećmi.

Infrastruktura i usługi społeczne

Dane dotyczące infrastruktury społecznej są bezpośrednio powiązane z obszarem wspierania rodziny i systemem pieczy zastępczej w Gdańsku. Istotnym elementem

ww. infrastruktury są żłobki i przedszkola. W ostatnich latach odnotowano wzrost liczby żłobków. W roku szkolnym 2015/2016 w Gdańsku funkcjonowały 24 żłobki, w których dostępnych było 1.080 miejsc. Pięć lat wcześniej w roku 2011 tego typu placówek funkcjonowało w Gdańsku 9, w których dostępnych było 657 miejsc. W odniesieniu do przedszkoli, w roku szkolnym 2015/2016 funkcjonowały na terenie miasta 154 tego typu placówki, w których dostępnych było 10.568 miejsc. Dla porównania w roku szkolnym 2011/2012 w Gdańsku było 114 przedszkoli, które dysponowały 9.078 miejscami. Istotnymi, z punktu widzenia wsparcia środowiskowego rodzin, elementami infrastruktury społecznej są placówki wsparcia dziennego. Ofertę tego typu placówek stanowi przede wszystkim wsparcie opiekuńczo-wychowawcze, pomoc w nauce czy zagospodarowanie czasu wolnego uczestników. Ponadto w Gdańsku funkcjonują również placówki wsparcia dziennego typu specjalistycznego, które oferują swoim uczestnikom specjalistyczną pomoc terapeutyczną czy psychologiczną. W 2016 roku w Gdańsku funkcjonowało 16 placówek wsparcia dziennego, w tym 4 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej. Zapewniały one dodatkowo pomoc psychologiczną, logopedyczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną. Pozostałe placówki prowadzone były w formie opiekuńczej. W ocenie NIK zawartej w ogólnopolskim Raporcie funkcjonowania placówek wsparcia dziennego z 2017 roku, dłuższy czas pracy świetlic przynosi niewątpliwie większą korzyść dzieciom tam uczęszczającym oraz pozwala na pobyt dzieci w bezpiecznych warunkach i pod fachową opieką aż do powrotu rodziców z pracy. Niejednokrotnie zdarza się także, że ze względu na niewłaściwą atmosferę w domu, dzieci pozostają w świetlicy jak najdłużej, aż do jej zamknięcia. W ocenie NIK, w każdej świetlicy, ognisku czy klubie, w przypadku liczby chętnych przewyższającej liczbę miejsc, powinna być prowadzona lista rezerwowa osób starających się o zapisanie do placówki, w celu dotarcia do nich w chwili zwolnienia się miejsca, a także określenia zapotrzebowania na taką formę pomocy dzieciom i ich rodzinom. Jak wynika z ww. Raportu niezmiernie ważne jest, aby pracownicy pracujący na co dzień w placówkach wsparcia dziennego stale podnosili swoje kwalifikacje. Natomiast z uwagi na fakt, że wiele świetlic i ognisk boryka się z kłopotami kadrowymi, w ocenie NIK dobrą propozycją może być szersze korzystanie z pomocy wolontariuszy. W celu objęcia dzieci i ich rodzin kompleksowym wsparciem i osiągnięcia jak najlepszych efektów, współpraca z ośrodkami pomocy społecznej jest niezbędna, szczególnie, że większość dzieci uczęszczających do placówek wychowuje się w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Rodziny korzystające ze wsparcia systemu pomocy społecznej objęte są **usługami społecznymi**. Najpopularniejszą formą takich usług jest praca socjalna. W roku 2016 z tej formy usług społecznych skorzystało 8.678 rodzin (w roku 2015 - 9.091). Praca socjalna to działanie ukierunkowane przede wszystkim na wzmocnienie lub rozwijanie aktywności i samodzielności osób i rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. Jest ona również świadczona w formie opieki lub działań doraźnych w przypadku zagrożenia wykluczeniem społecznym. Ważnym elementem oddziaływania na klienta był **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawierana pomiędzy klientem, a pracownikiem socjalnym. W 2016 roku zawarto 498 kontraktów (o 232 więcej w stosunku do roku 2015). Inną formą usług społecznych skierowanych do rodzin jest **poradnictwo specjalistyczne**. Może ono mieć formę pomocy psychologicznej, polegającej głównie na diagnozowaniu i terapii psychologicznej. Poradnictwo to może polegać również na poradnictwie prawnym, np. w zakresie spraw mieszkaniowych. Ma ono na celu rozwiązanie głównych problemów rodzin korzystających z pomocy społecznej. W roku 2016 z tego typu usług skorzystało 647 rodzin.

Inną formą placówek wsparcia dziennego może być również **praca podwórkowa**, realizowana często w oparciu o metodę streetworkingu. W 2017 roku rozpoczęły swoją działalność 2 placówki wsparcia dziennego typu podwórkowego w dzielnicy Stogi

i dzielnicy Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia. W najbliższej przyszłości, w związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji zostaną utworzone kolejne tego typu placówki w dzielnicach, w których wdrażane będą projekty rewitalizacyjne. Istnieje, jednakże potrzeba tworzenia kolejnych tego typu placówek w różnych częściach miasta, również w tych dzielnicach, które nie są objęte rewitalizacją. Ważnym działaniem w kontekście wsparcia środowiskowego jest Klub Młodego Wrzeszczaka. Celem działań, prowadzonych przez tę placówkę jest aktywizacja społeczna dzieci, młodzieży i dorosłych przez rozwój zainteresowań i zagospodarowanie czasu wolnego. W roku 2016, Klub przeprowadził kilkanaście różnych warsztatów tematycznych, w których udział wzięło ok. 200 osób (dzieci, młodzieży i dorosłych) z Dolnego Wrzeszcza, m.in. były to: codzienne zajęcia przedszkolne w Klubie Malucha dla dzieci w wieku do 6 roku życia, zajęcia taneczne, nauka języków obcych (angielski, hiszpański), warsztaty tworzenia opowieści, warsztaty filmowe, warsztaty kulinarne, zajęcia komputerowe, zajęcia z rysunku i malarstwa, warsztaty układania kostki Rubika, zajęcia z gry na gitarze, warsztaty aranżacji podwórek, a także tematyczne spotkania okolicznościowe.

Pieczna Zastępcza

Od dnia 01 stycznia 2012 roku, tj. od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w Gdańsku zmalał udział liczby dzieci w pieczy instytucjonalnej. Jednocześnie coraz większa liczba dzieci objęta jest rodzinnymi formami wsparcia. Na koniec 2016 roku w pieczy rodzinnej przebywało 72,9% ogółu dzieci z pieczy (533 z 814 dzieci). Widoczny jest spadek ogólnej liczby dzieci trafiających do pieczy zastępczej. W 2016 roku w Gdańsku funkcjonowało w sumie 367 rodzin zastępczych. Większość, bo 228 rodzin zastępczych, stanowiły rodziny spokrewnione z dzieckiem, 94 rodziny niezawodowe, 31 rodzin zawodowe, rodzinnych domów dziecka było 14. Niekorzystnym zjawiskiem jest niski odsetek rodzin zastępczych zawodowych. Pewnym rozwiązaniem tego stanu rzeczy mogłyby być różnego rodzaju działania na rzecz promocji idei rodzicielstwa zastępczego. W formule placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2016 funkcjonowało w Gdańsku 19 tego typu podmiotów, z czego 17 stanowiły placówki typu socjalizacyjnego, 1 typu rodzinnego, a 1 typu interwencyjnego. Z prowadzonej przez pracowników Ośrodka dokumentacji wynika, że w większości przypadków przyczyną umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest złożona dysfunkcja rodziny. Rzadko kiedy występuje jeden powód, natomiast na potrzeby statystyczne, jeden jest zawsze wskazywany jako główny. Przykładowo – rodziny, w których jako powód odebrania dziecka wskazuje się bezradność opiekuńczo-wychowawczą często borykają się również z problemem uzależnienia rodziców od alkoholu oraz z niskimi kompetencjami społecznymi.

Usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej

Osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną może otrzymać następujące formy pomocy: pomoc na usamodzielnienie, pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na zagospodarowanie, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia. Ogólna liczba wychowanków objętych w roku 2016 procesem usamodzielnienia wyniosła 347 osób. Z uwagi na specyficzne potrzeby usamodzielnianych wychowanków, priorytetem dla Programu powinno być kontynuowanie funkcjonujących oraz poszukiwanie nowych dobrych praktyk, w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej wychowanków z wykorzystaniem ekonomii społecznej. Natomiast w kwestii wsparcia mieszkaniowego, należy rozwijać rozwiązania zawarte w Gdańskim Programie Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016 - 2023.

Analiza SWOT

Warsztaty eksperckie, które odbyły się 14.07.2017 r. były początkiem prac nad Gdańskim Programem Wsparcia Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020. 50 ekspertek i ekspertów, reprezentujących różne instytucje i organizacje z obszaru wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej po zapoznaniu się ze wstępną diagnozą do Programu, uczestniczyło w warsztacie grupowym. Podczas warsztatu eksperci zostali poproszeni o dokonanie analizy SWOT grupy odbiorców tworzonego Programu.

Uczestnicy spotkania zostali podzieleni na trzy grupy tematyczne, według podstawowych grup odbiorców Programu tj.:

- dzieci i młodzież,
- rodzice i opiekunowie (w tym opiekunowie/wychowawcy w pieczy zastępczej),
- dzieci i młodzież pozostające w pieczy oraz usamodzielniani wychowankowie.

Konstrukcja warsztatu miała otwartą formułę, uczestnicy spotkania mieli możliwość zmiany grup tematycznych. Uczestnicy podeszli do zadania w sposób elastyczny, nieszablony. Wnioski z warsztatów zamieszczono w załączniku do niniejszego Programu.

Najważniejsze wnioski:

Grupa tematyczna: dzieci i młodzież

uczestnicy skupili się przede wszystkim na funkcjonowaniu wsparcia środowiskowego (instytucje/organizacje), których adresatami są dzieci i młodzież

Mocne strony instytucji/organizacji wsparcia środowiskowego to przede wszystkim: istniejąca sieć placówek wsparcia dziennego, funkcjonujące interdyscyplinarne zespoły dziedzinowe pracujące na rzecz dzieci i młodzieży, rozbudowywana sieć domów sąsiedzkich w dzielnicach. Do słabych stron instytucji/ organizacji wsparcia środowiskowego należą przede wszystkim: ograniczona liczba bezpłatnych zajęć pozaszkolnych, niewystarczająca współpraca oraz komunikacja między instytucjami. Do głównych szans zaliczono przede wszystkim dysponowanie przez instytucje odpowiednim zasobem informacji o dziecku i rodzinie. Najpoważniejszymi zagrożeniami instytucji/organizacji wsparcia środowiskowego są problemy z dostępnością wysoko wykwalifikowanej kadry.

Grupa tematyczna: rodzice i opiekunowie (w tym opiekunowie/wychowawcy w pieczy zastępczej)

Mocnymi stronami rodziców i opiekunów są w opinii ekspertów przede wszystkim: wewnętrzna motywacja do wprowadzania zmian, posiadane umiejętności w zakresie wyszukiwania informacji, wszelkie kompetencje społeczne ułatwiające pracę/wychowanie dziecka. Ponadto niekiedy do mocnych stron zaliczyć należy dysponowanie przez tę grupę odbiorców zasobami w postaci rodziny i przyjaciół. Słabe strony tej grupy to natomiast: zbyt duża koncentracja na materialnej sferze życia lub pewnego rodzaju rozluźnienie więzi społecznych. Ponadto w niektórych przypadkach słabymi stronami tej grupy odbiorców są wszelkiego rodzaju uzależnienia. Szansą dla rodziców czy opiekunów może być natomiast dobra sytuacja na rynku pracy, dostępne wsparcie zarówno w postaci świadczeń, jak i usług społecznych. Istotnym aspektem jest również dostępność do systemu opieki (żłobki, przedszkola). Do głównych zagrożeń w tej grupie odbiorców eksperci zaliczyli m.in. dużą dostępność do wszelkiego rodzaju używek, rozpad więzi rodzinnych, np. w wyniku migracji (zjawisko eurosieroctwa), negatywne wzorce konsumpcji.

Grupa tematyczna: dzieci i młodzież pozostające w pieczy oraz usamodzielniani wychowankowie

uczestnicy grupy skupili się przede wszystkim na instytucjach pieczy zastępczej oraz ich

otoczenia oraz wskazali szanse i zagrożenia dla dzieci i młodzieży w pieczy lub usamodzielnianych wychowanków.

Mocnymi stronami wskazanymi przez ekspertów są m.in.: okresowa stabilizacja oraz terminowe zabezpieczenie podstawowych potrzeb. W kwestii słabych stron wskazano natomiast niewystarczającą współpracę z rodzinami biologicznymi, opieszałość sądów, słabą koordynację między służbami z otoczenia pieczy zastępczej. Ponadto wskazano niewystarczające wsparcie dla rodzin zastępczych oraz nieznaczącą rolę opiekuna usamodzielniania. Szansami w tym obszarze w opinii uczestników tej grupy, są przede wszystkim kwestie związane z atrakcyjnością systemu wsparcia w Gdańsku tj.: oferta edukacyjna, zdrowotna. Jeżeli chodzi o zagrożenia dotyczące dzieci i młodzieży w pieczy jak i usamodzielnianych wychowanków to wskazano przede wszystkim negatywny wpływ środowiska rodzin biologicznych i ich otoczenia oraz negatywne wzorce w zakresie korzystania z nowych technologii.

Wnioski z diagnozy		Źródło danych
1.	Zmiany demograficzne, społeczne, gospodarcze czy kulturowe wpływają na kondycję, sposób funkcjonowania gdańskich rodzin. Nowe zjawiska powodują nowe zagrożenia w prawidłowym jej funkcjonowaniu.	Bank Danych Lokalnych GUS
2.	Istotne jest stałe zwiększanie dostępu do bezpłatnych usług społecznych, również tych o charakterze specjalistycznym w środowisku lokalnym, których adresatami będą zarówno dzieci i młodzież, jak i rodzice lub opiekunowie. Ponadto rozwój miasta winien także uwzględniać dostosowanie infrastruktury do zmieniających się potrzeb społecznych.	
3.	Potrzeba promowania pozytywnego wizerunku rodziny jako podstawowej komórki społecznej, która w sposób prawidłowy wypełnia swoje funkcje w obszarach ekonomicznym, opiekuńczo-wychowawczym, kultury i wypoczynku.	
4.	W wyniku ewaluacji Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017, rekomenduje się kontynuację pracy nad następującymi dokumentami: –Model pracy z rodziną, której dziecko jest w pieczy zastępczej –Model pracy z wychowankami –Model funkcjonowania placówek wsparcia dziennego	Ewaluacja wewnętrzna Gdańskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 - 2017 wykonana przez MOPR w sierpniu 2017 r.
5.	System pieczy zastępczej w Gdańsku powinien rozwijać się zgodnie z założonym w Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2030 roku kierunkiem deinstytucjonalizacji. Wiąże się to między innymi z koniecznością promocji rodzinnych form pieczy zastępczej, włącznie z pozyskiwaniem nowych zawodowych rodzin zastępczych.	Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2030 roku/dane własne MOPR
6.	Proces usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej wymaga ustandaryzowania, ponadto poza obligatoryjnymi metodami wsparcia osób wychodzących z systemu pieczy zastępczej, potrzebuje zastosowania nowych	Dane własne MOPR

	<p>innowacyjnych i zindywidualizowanych narzędzi. Istnieje też potrzeba stałego monitorowania efektywności całego procesu, w tym losów usamodzielnianych wychowanków.</p>	
7.	<p>Wpływ Programu Rodzina 500+ na jakość życia rodzin z dziećmi w opinii pracowników socjalnych MOPR:</p> <p>Z przeprowadzonego w kwietniu 2017 roku badania ankietowego w dziewięciu Centrach Pracy Socjalnej MOPR, dotyczącego oceny wpływu na sytuację rodzin z dziećmi programu wynika:</p> <p>1) ocena wpływu Programu na sytuację życiową rodzin: W opinii pracowników socjalnych, Program Rodzina 500+ wpływa w stopniu umiarkowanym na sytuację materialną rodzin, które na co dzień korzystają ze wsparcia MOPR (świadczenie wychowawcze, umożliwiło m.in. zakup mebli i wyposażenia mieszkania, w tym zakup sprzętu AGD czy przeprowadzenie remontów);</p> <p>2) ocena wpływu Programu na sytuację zdrowotną rodzin: w stopniu minimalnym;</p> <p>3) ocena wpływu Programu na zabezpieczenie potrzeb dzieci: w stopniu umiarkowanym (sytuacja poprawiła się zwłaszcza w zakresie zakupu odzieży dla dzieci, zakupu sprzętu elektronicznego, usług edukacyjnych, opłacenie wyjazdów, wycieczek i imprez organizowanych przez szkołę);</p> <p>4) ocena wpływu Programu na bezpieczeństwo ekonomiczne: w stopniu umiarkowanym (sytuacja poprawiła się przede wszystkim w zakresie umożliwienia regulowania zobowiązań finansowych).</p>	<p>Wyniki badania ankietowego, MOPR</p>
8.	<p>Wnioski oraz podsumowanie wyników ogólnopolskiej kontroli placówek wsparcia dziennego dla dzieci przez Najwyższą Izbę Kontroli (NIK):</p> <p>- działania takie jak opracowywanie diagnozy sytuacji dziecka i jego rodziny, programów pracy z dzieckiem i dokonywanie oceny postępów osiągniętych przez dziecko, zapewniając w ten sposób adekwatność wsparcia, są szczególnie istotne w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin wieloproblemowych, które w swoich domach rodzinnych z różnych powodów nie otrzymują dostatecznej uwagi i opieki. Systematyczne sporządzanie ocen postępów w pracy z dzieckiem, szczególnie w placówkach o charakterze specjalistycznym, stanowi dobrą praktykę;</p> <p>- na efekty uzyskane w pracy z dzieckiem w placówkach korzystny wpływ ma współpraca z rodzicami i opiekunami dzieci oraz szkołami. Współpraca taka jest ważna dla wypracowania spójnego podejścia do działań wychowawczych i planowania pomocy dla poszczególnych dzieci, jak i ich rodzin. Kiedy nie wszyscy rodzice wyrażają chęć podejmowania pracy na rzecz dziecka i rodziny, za dobrą praktykę należy uznać sytuację, gdy pracownicy placówek w celu zachęcenia ich do podjęcia współpracy odwiedzają podopiecznych w domach;</p>	<p>„Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego, informacja o wynikach kontroli” Najwyższa Izba Kontroli 2017 r. (kontrola o charakterze ogólnopolskim)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - w ustawie nie przewidziano obowiązku współpracy placówek z ośrodkami pomocy społecznej, natomiast zdaniem NIK, mając na uwadze cel funkcjonowania placówek, którym jest wspieranie rodziny, współpraca taka jest niezbędna; - zdaniem NIK niezatrudnianie specjalistów w placówkach specjalistycznych lub specjalistyczno-opiekuńczych ogranicza kompleksowość pomocy udzielanej wychowankom uczęszczającym do świetlic i ognisk; - mając na uwadze fakt, że wychowankowie placówek to najczęściej dzieci w trudnej sytuacji rodzinnej, monitorowanie ich losów jest potrzebne. Z tego względu współpraca placówek wsparcia dziennego z ośrodkami pomocy społecznej nabiera dodatkowego znaczenia. Dzięki wymianie informacji o sytuacji rodzinnej dzieci, uczęszczających do placówek wychowawcy i specjaliści pracujący w placówkach otrzymują wiedzę dotyczącą losów podopiecznych. Jest to szczególnie istotne wobec dzieci, które nadal powinny korzystać z pomocy placówek, ale z różnych względów przestały do nich uczęszczać. Dzięki takiej współpracy wychowawcy mogą się dowiedzieć, czy dzieci te trafiły do innych placówek oraz czy, a jeśli tak, to jaką pomocą zostały objęte; - w ocenie NIK dłuższy czas pracy świetlic przynosi niewątpliwie większą korzyść dzieciom tam uczęszczającym oraz pozwala na pobyt dzieci w bezpiecznych warunkach i pod fachową opieką aż do powrotu rodziców z pracy. W każdej świetlicy, ognisku czy klubie, w przypadku liczby chętnych przewyższającej liczbę miejsc, powinna być prowadzona lista rezerwowa osób starających się o zapisanie do placówki, w celu dotarcia do nich w chwili zwolnienia się miejsca, a także określenia zapotrzebowania na taką formę pomocy dzieciom i ich rodzinom; - z uwagi na specyfikę pracy w placówkach wsparcia dziennego szkolenia podnoszące kwalifikacje osób tam pracujących są niezmiernie istotne; - z uwagi na fakt, że wiele świetlic i ognisk boryka się z kłopotami kadrowymi, dobrą propozycją może być szersze korzystanie z pomocy wolontariuszy. Osoby mające dobry kontakt z dziećmi i umiejętność zagospodarowania im wolnego czasu stanowiłyby istotne wsparcie dla pracowników placówek. 	
9.	<p>Wnioski oraz podsumowanie wyników ogólnopolskiej kontroli NIK w zakresie tworzenia i wsparcia rodzin zastępczych oraz sprawowania nad nimi nadzoru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w ocenie NIK, system pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz wsparcia już funkcjonujących rodzin zastępczych jest niewydolny. Rozwój rodzinnych form 	<p>„Działania powiatów w zakresie tworzenia i wsparcia rodzin zastępczych. Informacja o wynikach kontroli”, Najwyższa Izba</p>

	<p>pieczy zastępczej następuje zbyt wolno w stosunku do potrzeb. Zdaniem NIK, trudności w pozyskiwaniu rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych wynikają z niedostatecznego wsparcia już funkcjonujących rodzin zastępczych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - szczególnie dotkliwy jest brak rodzin zawodowych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego i specjalistycznych, do których mogłyby być kierowane dzieci ze znacznymi deficytami wychowawczymi lub zdrowotnymi. W związku z tym, dzieci te są kierowane najczęściej – z uwagi na brak miejsc w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych – do placówek typu socjalizacyjnego, które nie są przygotowane do zapewnienia im odpowiedniej opieki; - przedłużająca się praca z rodziną biologiczną, w sytuacji, gdy nie ma realnych szans na ustanie przyczyn, z powodu których dziecko trafiło do pieczy zastępczej, działa na niekorzyść dziecka, zmniejszając jego szanse na adopcję. Ok. 1/3 wychowanków opuszczających pieczę zastępczą to dzieci, które osiągnęły w pieczy zastępczej pełnoletność, co oznacza, że w ich przypadku nie było możliwe doprowadzenie ani do powrotu do rodziny biologicznej, ani do adopcji; - zarządy powiatów powinny podjąć skuteczne działania na rzecz: <ul style="list-style-type: none"> a) zapewnienia bezpiecznych dla dziecka warunków odbywania spotkań z rodzicami biologicznymi, w szczególności przez monitorowanie przebiegu spotkań przez psychologów lub pedagogów i zapewnienie możliwości ich odbywania poza miejscem zamieszkania rodziny zastępczej; b) zapewnienia rodzinom zastępczym w większym stopniu korzystania z form wsparcia przewidzianych w ustawie o pieczy zastępczej; c) zatrudnienia odpowiedniej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 	<p>Kontroli 2017 r.</p> <p>(kontrola o charakterze ogólnopolskim)</p>
10.	<p>Wnioski z badania Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR) wykonanego na potrzeby diagnozy do Programu Operacyjnego Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska</p>	
10.1.	<p>Wyniki badania przeprowadzonego w województwie pomorskim przez IBnGR pokazują, że jakość życia rodzinnego wpływa na ogólny dobrostan ludzi. Ankietowani mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę satysfakcji z życia rodzinnego. Pozytywnie jakość stosunków rodzinnych oceniło w Gdańsku 81% z nich (na pytanie: Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z życia rodzinnego odpowiadając „raczej tak” lub „tak”). Jest to odsetek bardzo zbliżony do oceny ogólnej satysfakcji z życia. Analiza statystyczna wykazała również istotną współzależność tych dwóch zmiennych. Taki rodzaj wzajemnych zależności był szczególnie silny w przypadku odpowiedzi skrajnych i sugeruje, że dla osób zdecydowanie zadowolonych bądź niezadowolonych z życia rodzina jest ważną determinantą ogólnego dobrostanu życiowego. Potwierdza to tezę o silnym wpływie relacji rodzinnych na jakość życia</p>	

	mieszkańców Gdańska.
10.2.	Rodzina wskazywana jest jako jedna z głównych determinant zadowolenia z życia. Około 1/3 badanych mieszkańców Gdańska jako warunek udanego i szczęśliwego życia wskazała na posiadanie dzieci i udane małżeństwo. Częściej wskazywanymi czynnikami wpływającymi na jakość życia były tylko: zdrowie (wskazane przez 60% ankietowanych) oraz pieniądze, które jako tego typu determinantę określiło 38% badanych. W katalogu prezentowanych wartości dzieci i małżeństwo występowały najczęściej w towarzystwie takich aspektów, jak praca i pieniądze, a w dalszej kolejności ze zdrowiem. Można zatem wnioskować, że zdrowie, praca i rodzina są dla gdańszczan najważniejsze i decydują o ich zadowoleniu z życia.
10.3.	W świetle globalnych trendów związanych z szybkim tempem życia, zmianą stylu życia i charakteru pracy, relacje rodzinne czy koleżeńskie słabną, gdyż coraz częściej czas spędzamy indywidualnie. Wspólne spędzanie czasu wzmacnia i buduje silne i prawidłowe relacje społeczne. Szczególnie ważne jest to w obszarze rodziny, która pełni szereg istotnych w życiu człowieka i społeczeństwa funkcji (opiekuńczo-wychowawczej, zapewnienie bezpieczeństwa, budowanie pozytywnej samooceny, poczucia przynależności, punktu odniesienia w relacjach z dalszym otoczeniem itp.).
10.4.	Z badań IBnGR dotyczących form spędzania czasu wolnego przez mieszkańców województwa pomorskiego wynika, że w Gdańsku najwyższy odsetek respondentów (65%) zadeklarował spędzanie czasu wolnego na oglądaniu telewizji. Na drugiej pozycji znalazły się wyjścia do znajomych (35%), a dalej – korzystanie z Internetu (34%). Aktywność ruchowa pojawiła się dopiero na piątej pozycji (18%), basen na dziewiątym miejscu (11%). Postawa aktywna rozwija zdolność i potrzebę uczestnictwa: w kulturze, w wydarzeniach sportowych, inicjatywach lokalnych.
11.	Wnioski z diagnozy do Programu Operacyjnego Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska 1. Niewystarczająca dostępność do usług służących rozwojowi osobistemu i rodzinnemu. 2. Niskie zaangażowanie społeczne i polityczne gdańszczan wynikające z niskiego poziomu zaufania. 3. Negatywne trendy społeczno- gospodarcze skutkujące wzrostem liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. 4. Pogorszenie kondycji rodziny skutkujące większym zapotrzebowaniem na zróżnicowane wsparcie.
12.	Wnioski z badania w zakresie skali i charakteru problemu zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym w Obszarze Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot (Fundacja im. Królowej Polski św. Jadwigi, 2015 r.)
12.1.	Z Diagnozy Społecznej wynika, że ponad 40% rodziców mających dzieci na utrzymaniu miewa choćby tymczasowe problemy wychowawcze. Tymczasem świadczeniem pieniężnym oraz usługami doradczymi dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (licząc łącznie poradnictwo specjalistyczne oraz usługi interwencji kryzysowej) objętych jest tylko ok. 8 tys. rodzin, co oznacza, że większość rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze nie jest objęta wsparciem w systemie pomocy społecznej. Podstawowym problemem funkcjonowania systemu wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi są niewystarczające nakłady na asystenturę rodzinną.

12.2.	Podstawowym problemem ze skutecznością systemu wsparcia i pieczy zastępczej w formie instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze) jest wyręczanie wychowanków w większości codziennych czynności, związanych z „normalnym” życiem, takich jak: gotowanie, sprząatanie, pranie, załatwianie codziennych spraw w urzędach czy zarządzanie pieniędzmi. W instytucji wychowankowie traktowani są jako będący pod swoistym kloszem, który zdejmowany jest dość brutalnie w momencie usamodzielnienia, kiedy oczekuje się, iż wychowanek będzie wszystko załatwiał sam. Brak treningu samodzielności w instytucji skutkuje często przedłużeniem uzależnienia od pomocy państwa.
12.3.	Wychowankowie pieczy zastępczej nie pozostawiają złudzeń: system pomocy oparty na domach dziecka jest nieefektywny i wpędza dzieci prosto na trajektorię marginalizacji. Dzieje się tak dlatego, że w okresie kluczowym dla wyboru swojej ścieżki życiowej, osoby te pozbawione są rodzicielskiego wsparcia i całkowicie zdane na grupę rówieśniczą przechodzącą okres buntu.
12.4.	Od kilku lat realizowana jest reforma całego systemu pieczy zastępczej, której jednym z istotnych elementów jest zmniejszenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, tak aby maksymalnie przebywało w nich nie więcej niż 14 dzieci. Zdaniem eksperta to zadanie na Pomorzu zostało wykonane. Wyzwaniem pozostaje cały czas przygotowywanie wychowanków w większym stopniu do samodzielności.
12.5.	W obszarze integracji usamodzielniających się wychowanków można dostrzec dobre praktyki, realizowane m.in. w obszarze ekonomii społecznej. Rozwiązania polegające na łączeniu aktywizacji społecznej i zawodowej wydają się szczególnie atrakcyjne dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, dla których problemem jest zdobycie i utrzymanie pracy. Rozwiązania ekonomii społecznej umożliwiają zatrudnianie wychowanków w procesie usamodzielnienia, co pozwala na zdobycie pierwszego doświadczenia zawodowego.
12.6.	W opinii wszystkich badanych grup, liczba rodzin zastępczych w województwie pomorskim jest niewystarczająca w stosunku do liczby dzieci potrzebujących opieki zastępczej. Dominacja rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem nad pieczą sprawowaną przez osoby niespokrewnione z dzieckiem, tj. rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe powoduje, że w wielu przypadkach dochodzi do dziedziczenia patologii rodzinnych (np. bezradności, nieodpowiedzialności, słabych więzi emocjonalnych, awanturniczych zachowań, uzależnień itp.). Alarmująca jest zwłaszcza liczba funkcjonujących w regionie rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych. Pełnienie przez rodziny zastępcze tego typu funkcji jest szczególnie ważne, gdyż pozwala zapewnić dzieciom legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, dzieciom umieszczonym na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnim matkom z dzieckiem specjalistyczną opiekę i szereg działań opiekuńczych, jak np. terapię czy rehabilitację, co przekłada się na poprawę ich stanu zdrowia i kondycji psychicznej. Można więc śmiało mówić o niedostosowaniu liczby rodzin zastępczych do istniejącego w regionie zapotrzebowania.
12.7.	Wyniki badania pokazały, że istniejące formy wsparcia wychowanków są ważne i potrzebne, jednak brakuje indywidualnego dostosowania do potrzeb wychowanków, co wpływa na to, że instrumenty te są niekiedy nieadekwatne. Indywidualne dostosowanie form wsparcia do złożonej sytuacji materialnej, rodzinnej, edukacyjnej, zawodowej oraz emocjonalnej wychowanków rodzin zastępczych np. dla wychowanków niemających zdolności czy zapału do kontynuowania nauki, należałoby świadczyć większą pomoc w zakresie doradztwa

	zawodowego i zapewnienia zatrudnienia, natomiast dla wychowanków pragnących uczyć się, większy nacisk położyć na informowanie o sposobach i możliwościach uczenia się np. o aktualnej ofercie szkoleniowej.
--	---

Cel szczegółowy 1. Poprawa warunków funkcjonowania rodzin w środowisku lokalnym

wnioski z diagnozy: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12.1

zadania	działania	zakres interwencji	wskaźnik produktu	kierunek wskaźnika produktu	wskaźnik rezultatu	koordynator	Realizator
1.1. Rozwój środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzież	1.1.1 Rozbudowa oferty dziennego wsparcia	Rozwój oferty placówek wsparcia dziennego typu opiekuńczego i specjalistycznego oraz podwórkowego o nowe formy pracy z uczestnikami placówek m.in. zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne oraz w zakresie dostępności do tego typu placówek dla większej grupy odbiorców tj. dzieci i młodzieży	liczba placówek/miejsc wsparcia dziennego (typu opiekuńczego/ specjalistycznego/ podwórkowego)	↑	spadek liczby dzieci trafiających do pieczy zastępczej	WRS UMG, MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
			analiza jakości pracy z dziećmi i młodzieżą	1			
	mapa dostępności	1	WRS UMG, MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe			
1.1.2 Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i młodzieży	Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i młodzieży oraz profilowanie i specjalizacja oferowanego wsparcia	liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa/liczba sprofilowanych jednostek poradnictwa specjalistycznego			↑		

1.2 Rozwój środowiskowych form wsparcia dla rodziców i opiekunów	1.2.1 Wspieranie rodziców i opiekunów w zakresie podnoszenia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz podnoszenia świadomości w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny	Upowszechnianie wsparcia dla rodziców i opiekunów o charakterze szkoły dla rodziców, grup wsparcia, poradnictwa rodzinnego, mediacji, rodzin wspierających	liczba świadczeń/liczba podmiotów świadczących poradnictwo rodzinne	↑	spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	WRS UMG, MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
			liczba rodzin wspierających	↑			
	1.2.2 Prowadzenie specjalistycznego wsparcia dostosowanego do różnych potrzeb rodzin	Rozwój wsparcia w formie asystentury rodzinnej, rozszerzenie oferty poradnictwa terapeutycznego, prawnego, psychiatrycznego itp.	liczba asystentów rodziny	↑			
			liczba podmiotów świadczących poradnictwo specjalistyczne/liczba świadczeń specjalistycznych	↑			
	1.2.3 Prowadzenie pracy z rodzinami w oparciu o Model Mieszkań ze Wsparciem	Realizacja projektów w ramach „Modelu Mieszkań ze wsparciem” zakładających otrzymanie lokalu z gminnego zasobu mieszkaniowego Miasta Gdańska, przy jednoczesnym prowadzeniu wsparcia	liczba rodzin objętych wsparciem w ramach Modelu	↑			

1.3. Doskonalenie działań na rzecz rodziny w środowisku lokalnym	1.3.1 Promowanie pozytywnego wizerunku rodziny	Działanie obejmuje promowanie modelu aktywnego, zdrowego i wspólnego spędzania czasu z rodziną, wspólnej aktywności społecznej, w tym prowadzenie działań międzypokoleniowych z wykorzystaniem dzielnicowej infrastruktury społecznej, realizowane m.in. przez domy i kluby sąsiedzkie	liczba domów sąsiedzkich/klubów sąsiedzkich	↑	spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	WRS UMG, MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
	1.3.2 Rozwój oferty usług społecznych adresowanych do rodzin	a) rozwój programu „Duża Gdańska Rodzina”; b) realizacja programów adresowanych do rodzin pozwalających także na łączenie funkcji opiekuńczych i pracy; c) zapewnienie opieki żłobkowej i przedszkolnej.	liczba partnerów programu Duża Gdańska Rodzina	↑			
			liczba programów adresowanych do rodzin	↑			
			liczba placówek/miejsc w żłobkach, przedszkolach				

Cel szczegółowy 2. Podniesienie jakości systemu pieczy zastępczej

wnioski z diagnozy: 4, 5, 9, 12.2, 12.4, 12.6

zadania	działania	zakres interwencji	wskaźnik produktu	kierunek wskaźnika produktu	wskaźnik rezultatu	koordynator	realizator
2.1 Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej	2.1.1 Podejmowanie działań na rzecz propagowania rodzicielstwa zastępczego	a) prowadzenie kampanii społecznych mających na celu promocję rodzicielstwa zastępczego, w szczególności rodzin zawodowych np. kampania społeczna pt.: „Podziel się Domem”;	kampania medialna	1	wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych; wzrost liczby rodzinnych domów dziecka	MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
		b) propagowanie rodzicielstwa zastępczego z wykorzystaniem mediów np. radio, prasa, TV, Internet;	liczba przekazów medialnych	↑			
	2.1.2 Doskonalenie warunków do powstawania i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej	a) bieżąca organizacja szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze;	liczba szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępczej	↑		MOPR	
		b) tworzenie stałego zasobu rodzin pomocowych;	liczba szkoleń doskonalących	↑			
c) współpraca z innymi powiatami na rzecz wymiany rodzin pomocowych	liczba rodzin pomocowych	↑					
		d) przekształcanie zawodowych rodzin zastępczych w rodzinne domy dziecka;					

		f) organizacja wolontariatu na rzecz rodzin zastępczych					
2.2 Profesjonalizacja kadry pieczy zastępczej	2.2.1 Budowanie platformy współpracy podmiotów działających na rzecz dziecka w pieczy zastępczej	a) organizacja cyklicznych spotkań podmiotów pracujących na co dzień w otoczeniu dziecka w pieczy zastępczej;	liczba spotkań przedstawicieli podmiotów pracujących na co dzień w otoczeniu dziecka w pieczy zastępcze	↑	wzrost jakości usług świadczonych w zakresie pieczy zastępczej	MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
		b) usprawnienie wymiany informacji;					
	c) udostępnianie infrastruktury;	liczba nowych inicjatyw	↑				
	d) inicjowanie nowych przedsięwzięć						
	2.2.2 Doskonalenie systemu wsparcia kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych	a) organizacja szkoleń dla wychowawców/opiekunów pracujących w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;	liczba szkoleń dla kadry pieczy zastępczej	↑			
		b) optymalizacja zatrudnienia w placówkach opiekuńczo-wychowawczej;	analiza obciążenia pracą w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1			
c) tutoring dla nowozatrudnionych							
2.2.3 Doskonalenie systemu wsparcia opiekunów zastępczych	a) organizacja szkoleń dla rodziców/opiekunów w rodzinnych formach pieczy zastępczej;	liczba szkoleń dla opiekunów zastępczych	↑				
b) inicjowanie projektów, programów o charakterze edukacyjnym wpływających na kompetencje opiekunów zastępczych, których celem jest ułatwienie podnoszenia							
						MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe

		wykształcenia wśród opiekunów zastępczych						
	2.2.4 Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu kadr pieczy zastępczej, instytucjonalnej i rodzinnej	a) prowadzenie superwizji kadry pieczy zastępczej; b) organizowanie grup wsparcia dla kadr pieczy zastępczej; c) organizacja wyjazdów/spotkań integracyjnych dla kadry pieczy zastępczej	liczba superwizji	↑		MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe	
			liczba grup wsparcia	↑				
			liczba wyjazdów/spotkań integracyjnych	↑				
2.3 Profilowanie form pieczy zastępczej adekwatnie do pojawiających się potrzeb dzieci	2.3.1 Doskonalenie interwencyjnych form pieczy	a) tworzenie warunków do powstawania zawodowych rodzin zastępczych pełniących rolę pogotowia rodzinnego b) zmiana modelu funkcjonowania placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego	liczba pogotowia rodzinnych	↑	wzrost różnorodności różnych form pieczy zastępczej	MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe	
			koncepcja modelu funkcjonowania placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego	1				
	2.3.2 Specjalizacja form opieki zastępczej	Tworzenie warunków do powstawania i funkcjonowania specjalistycznych form pieczy zastępczej dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, wieloosobowych rodzeństw,	liczba specjalistycznych rodzin zastępczych	↑				

		młodocianych matek					
	2.3.3 Rozwój systemu wsparcia szczególnych potrzeb dzieci w pieczy zastępczej	Zwiększenie dostępności do usług terapeutycznych adekwatnie do potrzeb dzieci w różnych formach pieczy zastępczej	liczba diagnoz specjalistycznych z jednoczesnym wsparciem terapeutycznym	↑	Dostosowanie wsparcia do specjalnych potrzeb dzieci w pieczy	MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 3. Podniesienie skuteczności procesu usamodzielniania							
wnioski z diagnozy: 4, 6, 12.2, 12.3, 12.4, 12.5, 12.7							
zadania	działania	zakres interwencji	wskaźnik produktu	kierunek wskaźnika produktu	wskaźnik rezultatu	koordynator	realizator
3.1 Wystandardyzowanie procesu usamodzielniania wychowanków w pieczy zastępczej	3.1.1 Doskonalenie kompetencji społecznych usamodzielnianych wychowanków	a) rozwój umiejętności samoobsługowych, trening ekonomiczny, trening interpersonalny; b) rozwój komunikacji usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej	Katalog kompetencji społecznych	1	Standard procesu usamodzielniania (Model usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej)	MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
	3.1.2 Doskonalenie kompetencji zawodowych usamodzielnianych wychowanków	a) rozwój usług towarzyszących procesowi usamodzielniania - doradztwo, szkolenia dla usamodzielnianych wychowanków; b) upowszechnianie	Plan aktywizacji zawodowej usamodzielnianego wychowanka	1	Standard procesu usamodzielniania (Model usamodzielniania)	MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe

		kształcenia ustawicznego wśród usamodzielnianych wychowanków; c) spotkania wychowanków z doradcą zawodowym o odpowiednim podejściu motywacyjnym (początek spotkań w okresie przed rozpoczęciem procesu usamodzielniania); d) aktywizacja zawodowa wychowanków z wykorzystaniem podmiotów ekonomii społecznych			wychowanków (pieczy zastępczej)		
3.1 Wystandardyzowanie procesu usamodzielniania wychowanków w pieczy zastępczej	3.1.3 Prowadzenia wsparcia mieszkaniowego dla usamodzielnianych wychowanków	a) adaptacja Modelu Mieszkań Wspomaganych oraz Modelu Mieszkań ze Wsparciem na rzecz usamodzielnianych wychowanków, w tym rozwój nowych form wsparcia mieszkaniowego;	Uchwała Podzespołu Sterującego GPMS 2017 - 2023 przyjmująca nowe projekty	1	Standard procesu usamodzielniania (Model usamodzielniania wychowanków (pieczy zastępczej))	MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
		b) określanie zapotrzebowania w zakresie wsparcia mieszkaniowego na potrzeby usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej	Procedura dotycząca współpracy z właścicielami/dysponentami zasobów mieszkaniowych	1			
	3.1.4 Wzmacnianie osób w roli opiekuna usamodzielniania	a) organizowanie szkoleń dla osób w roli opiekuna usamodzielniania wychowanka pieczy zastępczej;	Katalog oferty wsparcia opiekuna usamodzielniania	1			

		<p>b) organizowanie grup wsparcia dla osób pełniących rolę usamodzielniania wychowanka pieczy zastępczej;</p> <p>c) tworzenie warunków, ułatwień (materialnych, np. ryczałty, zwroty poniesionych kosztów) do funkcjonowania w roli opiekuna usamodzielniania wychowanka</p>					
<p>3.1 Wystandardy- zowanie procesu usamodzielniania wychowanków w pieczy zastępczej</p>	<p>3.1.5 Rozwój współpracy różnych instytucji otoczenia usamodzielnianych wychowanków</p>	<p>a) organizacja cyklicznych spotkań podmiotów pracujących na co dzień w otoczeniu usamodzielnianego wychowanka w pieczy zastępczej;</p> <p>b) usprawnienie wymiany informacji;</p> <p>c) udostępnianie infrastruktury;</p> <p>d) inicjowanie nowych przedsięwzięć</p>	<p>liczba spotkań przedstawicieli podmiotów pracujących na co dzień w otoczeniu dziecka w pieczy zastępcze</p>	↑		MOPR	<p>jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe</p>
			<p>liczba nowych inicjatyw</p>	↑			
	<p>3.1.6 Zróżnicowanie oferty wsparcia dla wychowanków, adekwatnie do ich</p>	<p>a) tworzenie warunków (m.in. przez diagnozowanie problemów i oczekiwań usamodzielnianego wychowanka) do zabezpieczenia szczególnych</p>	<p>Procedura reagowania na szczególne potrzeby usamodzielnianych wychowanków</p>	1	podniesienie poziomu wiedzy realizatorów Programu w kwestii	MOPR	<p>jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe</p>

	szczególnych potrzeb	potrzeb; b) indywidualizacja ścieżki wsparcia usamodzielnianego wychowanka			szczególnych potrzeb wychowanków w procesie usamodzielniania oraz o późniejszych losach wychowanków		
	3.1.7 Monitorowanie losów usamodzielnianych wychowanków	Prowadzenie badań i analiz dotyczących losów usamodzielnianych wychowanków	Koncepcja badania losów usamodzielnianych wychowanków	1		MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 4. Doskonalenie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej							
wnioski z diagnozy: 8, 9, 12.4							
zadania	działania	zakres interwencji	wskaźnik produktu	kierunek wskaźnika produktu	wskaźnik rezultatu	koordynator	realizator
4.1 Rozwój infrastruktury na potrzeby Programu	4.1.1. Reorganizacja Gdańskiego Pogotowia Opiekuńczego	Budowa nowej siedziby placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego uwzględniającej standardy wynikające z rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej	nowa siedziba	1	poprawa infrastruktury społecznej na potrzeby Programu	WRS UMG, MOPR	DRMG, GPO
	4.1.2. Poprawa standardów	a) modernizacja, doposażenie, remonty	liczba wyremontowanych,	↑		WRS UMG, MOPR	jednostki organizacyjne

	infrastrukturalnych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i placówkach wsparcia dziennego	i adaptacje placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek wsparcia dziennego, przygotowanie projektów i rozpoczęcie nowych inwestycji; b) poprawa warunków pobytu podopiecznych oraz pracy opiekunów, wychowawców w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	przebudowanych, zmodernizowanych obiektów				Gdańska, GZNK, DRMG, GIS, organizacje pozarządowe
			liczba nowych obiektów	↑			
	4.1.3. Przyznawanie mieszkań z gminnego zasobu na potrzeby zawodowych rodzin zastępczych	Pozyskiwanie i przygotowanie mieszkań dla rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka z gminnego zasobu mieszkaniowego miasta	liczba przyznanych mieszkań dla rodzin zastępczych	↑		WRS UMG, MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, GZNK, organizacje pozarządowe
4.2 Koordynacja Programu oraz wsparcie dla realizatorów Programu	4.2.1. Powołanie Zespołu Zarządzającego odpowiadającego za koordynację i monitoring Programu	a) zapewnienie właściwych warunków organizacyjnych umożliwiających osiągnięcie celów Programu; b) przyjmowanie informacji o stanie realizacji zadań i kluczowych działań	liczba spotkań Zespołu	liczba spotkań ustalono na podstawie regulaminu Zespołu	Wysoka jakość realizacji Programu	WRS UMG, MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
	4.2.2. Promocja i działania informacyjne	Opracowanie publikacji zawierającej treść Programu	publikacja zawierająca treść Programu	1			

zaplanowanych zadań					
4.2.3. Prowadzenie wsparcia dla pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej	a) organizacja szkoleń lub zapewnienie uczestnictwa w szkoleniach w zakresie metod i narzędzi pracy z beneficjentami Programu oraz przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu dla realizatorów Programu; b) przygotowywanie materiałów/opracowań dla realizatorów Programu w zakresie prawidłowo prowadzonego wsparcia; c) dostosowanie zatrudnienia do potrzeb w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	liczba szkoleń	↑	WRS UMG, MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
4.2.4 Monitoring i Ewaluacja	Realizacja badań i analiz w zakresie Programu	liczba badań	liczba badań adekwatna do potrzeb realizacji Programu	WRS UMG, MOPR	jednostki organizacyjne Gdańska, organizacje pozarządowe
		koncepcja monitoringu	1		